

مجموعه سنون

از

جمعیت علمیه عثمانیه

اوچنجی سنه

نومرو ۳۲

شعبان

استانبول

جمعیت علمیه عثمانیه مطبعه سنده طبع اولمشدر

۱۲۸۱

فائنده هر بریسنده ایکبشردن جمعاً سکز قزل سماقی دیرک وارد
 بونلرک ارتفاعلری اوتوزز و قطرلری اوچر بیق قدمدر. قاعده لری
 چار گوشه بیاض مر مردن و سائر ستونلرک قاعده لرندن بیوجکدر
 و باشلری کذلک بیاض مر مردن اوله رقی غایت مصعدر. بونلرک
 و بالخصوص غرب طرفده کیلرک اکثریسی مر ورزمان ایله بعض یرندن
 چاتلامش اولدیغندن تیمور و تونج چنبرل طاقلمشدر. اشبو ستونلر
 فی الاصل بریه الشامده کائن بعلبک شهرنده شمسه مخصوص مشهور
 عبادتخانه ده مرکوز اولوب بونلر اورلیانوس نام قیصر طرفندن رومایه
 ارسال و اوراده یته شمسه مخصوص بر معبد بناسنده استعمال
 قلمشیدی. بعده معبد مذکور خراب اولدقده اشبو ستونلر
 اصلر ادا کندن برینک زوجه سنه بالورائه انتقال ایتدیکنندن
 مر قومه دخی آیا صوفیه تک حین بناسنده جوستیائوسه اهدا
 ایلشدر.

(بقیه سی صکره)

(فاردیس)

از خلفای اوطه ترجمه باب عالی

(اوروپا دولترینک احوال حاضر هسی) (مابعد)

مدنیت

تفصیلات سالفدن مستفاد اولدیغی اوزره اوروپا اها لیبسی مشهور
 نظر عبرت نمودن اولان درجه تمدنه بالتدریج ارتقا ایدوب بو کیدشله
 ده اعلای درجه لره واصل اوله جقلری بی اشتباهدر چونکه مدنیت

هیئت اجتماعی ده بولنان افراد بشرک مظهر اولدیغی ترقیات مادیه و معنویه نك هیئت مجموعه سی دیمك اولوب بو دخی انسانك كرك كند و اینسای جنسك و كرك دروننده متعیش بولندیغی مخلوقات سائر نك احوال و کیفیاتنه دائر بالندریج استحصال معلومات ایدرك سرمایه مثابه سنده اخلافنه ترك ایلکدن عبارتدر. ترقیات مادیه اوزرنده بولندیغمر کره ارضك اسباب طبیعیه ثروتنه و بولنرك انسانه فائده لو صورته استعمالنه دائر معلومات یعنی علم معاشدن عبارت اولدیغی مثلاًو ترقیات معنویه دخی کند و مزاج و ماهیتنه و دروننده بولندیغمر هیئت اجتماعی نك احوالنه و امر معاده دائر ممکن مرتبه موافق نفس الامر اوله رق استحصال قلنان معلوماتدر (الاحتیاج ام الصنایع) دینلدیکی وجهله احتیاج انسان بالطبع تحریر و تحصیل معلوماته سوق ایدر چونکه طبیعته دفع احتیاجه صالح هر درلو مواد موجود ايسده انسان بولنری استعماله قابل بر قابله افراغ ایتکه مجبور و بوايسه سعی و عمله موقوفدر فقط اشبو سعی و عمل حسب الخلقه موجب تعب و مشقت اولدیغندن انسان هم احتیاجات واقعه سنك لایقيله دفعنه و همده بولنك موقوف علیهی اولان مشقتك اولدجه تقلیلنه بذل مجهود ایدوب یعنی مساعی جزئیته ایله احتیاجات کلیه دفعنه چاره ارر. شو مقصدك حصوله یالکز بر طریق اولوب بوده ککندوسنه لازم اولان شیلرك تدارك و تحصیلنده بعض اصول مستحسنه اتخاذهندن عبارتدر که انسان بولنری تحریر و تجربه ایله بولور شویله که اوائلده افراد بشر هنوز حلیه ککلاتدن عاری اولمسنه مبنی مجرد دفع رغدغه جوع مقصدیله ککندوستندن ضعیف بولنان حیواناته هجوم و افتراس ایدوب

اوروپا دولترینک احوال حاضر مه

بعضی لری نك لمندن تلذد ایتدی لر انجق بو مقوله حیوانات صیدنده عسرت اولدیغی و احتیاجات واقعه لری ایسه بونك استحصالتده بر سائق قوی بولندیغی جهتله بالضروره اشبو مشكلك حله تصدی ایدوب نهایت ظفریاب اولدی لر شویله كه بونلك اذکیاسندن بری بعضی اغاج دالترینك اکیلوب بعده براغلد قده شدتله حالت اصلیه سنه رجوع ایتدیکنی کشف ایتمی اوزرینه اغاجك شو خاصه سندن استفاده برله یای و اوق ایجاد اولنوب بو صورته صید و شکار کسب سهولت ایلدی و بعده انسان بو یولده دهاترقی و تفنن ایله رفاه و سعادت حالری موجب نیجه اخراعاته موفق اولدق صاعد مدارج کالات اولشدق شو حاله نظر امدنیت انسانك طبیعتی و خلقت ذاتیه سی اقتضاسندن اولوب بو دخی انسانك احتیاجات واقعه سنك سوقیله استحصالت ایده ییلدیکی معلوماتدر. فقط افراد بشرك معلوماتی قرناً بعد قرن تزايد ایدوب بو جهتله حدودی غیر معین اولغله مدنیت غیر متناهی دیمك اولور.

اولوجهله مدنیت انسانك خلقت ذاتیه سی اقتضاسندن ایسه ده كافة طوائف و امم طریق تمدننه منساویا ایلر ولیه ماملردر و حتی بعضاری بو یولده بر درجه اعلایه واصل اولمش اولدق لری حاله بر چونی حال و حشت و جهالتده قالمشدر. اشبو تفاوت طوائف مذکوره بیننده قوای جسمانیه و روحانیه جه اولان اختلافدن و مقر و مآواری اولان اراضینك احوال مخصوصه سندن نشأت ایتمشدر شو تفاوتك مدنیت اولان صورت تأثیری شایان تحقیق بر ماده در شویله كه قوای جسمانیه و روحانیه لری مختلف و متفاوت ایکی طائفه بر مملکتده ممکن اواسهل لاجرم قوای جسمانیه و روحانیه سی مکمل

اولان قومك امر تمدنده ديكرينه تفوق ايده جكي مثللو خواص
مذكوره جه مساوي ايكي قوم مواقع مختلفه ده تمكّن اينسدر ترقيلري
متفاوت اوله جنخي امور مسلمه دندر.

مدينتك عناصر طبيعيه سي اولان اسباب مشروحه مطالعه و تدقيق
ايدلده طوائف عالمدن بعضيلرينك درجه رفيعه مدينته ارتقا
ايتملري و ديكر زرينك حال و حشت و جهالتنه قائلري نه مقوله
اسبابه مبنى اولديغي اكلا شيلور. مثلاً جزاير هنديه اهالبسنك اولدقلى
و فطانت جهته سائرلندن دون بولنسي و ثانياً ممكّن اولدقلى
ممالك اعتدال هوايى و اراضيسنك مبتلكي جهته احتياجاتلريني
بالسهوله دفع ايتدكلرندن اختيار بطالت ايتلري و حسب الموقع
كندولرينك قطعات عالمدن منقطع اولدقلىرندن ملل سائره ايله اختلاط
ايتاملري بينلرنده انوار مدينتك انتشارينه حائل اولمشدر. اهالى
مذكوره نك مملكتلري محصولدار اولماش اولسه ايدى خارجه
احتياجلري اوله جفتندن ملل سائره ايله كسب مناسبت و بوسيله
ايله فن بحري و سائره يي تحصيل ايده جكلري دركار ايدى. اهالى
مرقومه نك اليوم بعض مرتبه طريقى تمدنه سلوكلري ملل متمدنه نك
اورازله آمدشد ايتلري سايه سنده وقوعبولمشدر. خلاصه برطائفك
مزاج و طبيعتك و بولندقلى مملكت احوال طبيعه سنك حصول
مدينتجه مدخل كلبسى واردن.

في زمانناك زياده متمدن طوائفدن برسي انكلتره لو اولوب طائفه
مذكوره زمان قديمده بربريني متعاقباً انكلتره ممالكنى استيلا ايتمش
اولان التى يدي قومك طبائع و تمايلاتجه اتحادندن تركب ايتمش
و شديكي مدينتلرنده اراضيسنك و موقع جغرافيه سنك پاك چوق

تأثيری اولمشدر. انكلتره نك اراضیسی منبت ایسه ده اهالی یه ایراث
بضات ایده جك درجه ده اولوب هواسی ایسه افراط ایله شدیدكدر
انجق انسان قانجه البسه و مضبوط مساكن تداركیله برودنك
سؤ تأثیراتندن كندوسنی محافظه یه مجبوردر. برده مملكت مذكوره
اوروپا قطعه سندن بر بوغاز ایله منفصل اولوب بو جهته اهالیسی
تحظی اعدادن مصون و كندوری ملل سائره ایله اختلاط ایدرك
صناعت و تجارتله مألوفدرلر. ایشته بو مقوله محسنات موقعیه
سایه سنده انكلتره ده مدنیتك سرعت ترقیسی لابد بولمشدرد. اگرچه
انكلتره نك اهالی اصلیه سی یكی زلانده صحراننده ممكن اوله رق
متعاقباً انكلتره سواحلی استیلا ایدن اقوام ایله اختلاط واتحاد
ایتماش وطریق تمدنه سالك اولان اوروپا اهالیسی ایله كسب مناسبات
ایتماش اولسه لر ایدی اليوم مذکور یكی زلانده اهالی اصلیه سندن
هیچ بر فرقاری اولیه جنی دركار ایدی.

مدنیتك ترقیسته ذكر اولنان محسنات موقعیه و سائره نه درجه
مدار ایسه سربستی افكارك فقدانی واسارت ماده سی او درجه
مزاحدر.

بورایه قدر اوروپا لولرك علوم و معارف وامر اداره و سائره جه
وقوعبولان ترقیلری مقدمه طرزنده اوله رق جملاً بسط و بیان
اولمش اولدیغندن بر وجه آتی مقصده شروع اولتور.

انكلتره دولتی

انكلتره مالکی یوك بریتانیا و اسقوجیا و ایرلانده و دیگر بعض
جزائر دن عبارت اولوب بونارك حال و موقعی انكلتره دولتنك بحراً

کمال قوت و مکتفی موجب اولشدر. ممالك مذکوره شرقاً ببحر شمالی و جنوباً مانس دکری و شمالاً و غرباً ببحر محیط غربی ايله محدود اولوب بو وجهله انگلتره دولتی بالجمله حرکات و سکناتنده سربست بر حالده بولنديغندن اببحار مذکوره نك هر طرفنده نفوذی جاريدر و بيوك بریتانیا اطه سی هر نقدر الى ايله التمش بر درجه پيشنده واقع ايسده هواسی وسط المانیا و بلکه قريم هواسنه معادلدر. انگلتره دولتک حکومتی يالکز جزائر مذکوره يه منحصر اولوب کره ارضک هر طرفنده مستملکاتی واردر. از جمله اوروپاده کرک تجارت و کرک سير سفائن ايچون کمال ائمتی اولان سینه بوغازی و مالطه جزیره سی و اسيا قطعه سنده الک زیاده منبت و زنکین بولنان هندستان و افریقا ده و فلنک جدیدده بر طاقم محصولدار سواحل و جزائر و امریقای شمالیده دخی ممالك وسیعه انگلتره يه تابعدر.

دولت مشار الیهاتک داخل قلمرو حکومتی اولان ممالکک کافه سی تقریباً یوزیتمش بیک درتیوز قرق سکن میریامترو (۱) مربع وسعتنده در بونک يالکز بش بیک میریامترو مقداری اصل انگلتره ممالکی اولوب قصوری اسيا و افریقا و فلنک جدیدده اولان ممالکیدر. بیک بشیوز سکسان اوج تاریخنمبرو امریقای شمالی یه منصرف اولوب تاریخ مذکور دنصکره دخی طوعاً و جبراً امریقا نك وسطنده واقع بر طاقم یرلری ضبط و بوندن براز صکره افریقایه توجه ایتمش و بیک التیوز سکسان سکن تاریخننده بو مبایده بر تجارت قومانیاسی تشکیل و بو طریق ايله هندستانده الى بیک میریامترو وسعتنده ممالکی

(۱) بر میریامترو اون بیک مترو درکه مشی معتدل ايله یکی بحق مساعتلک مسافه در.

تسخیر ایشدر و فلنک جدیدہ ایسہ بویقینلرہ توسیع حکومت
ایمکدہ در.

بیوک بریتانیانک اراضیسی سیان اولوب انکلترہ واسقوجیا اراضیلری
یکدیگرندن فرقلیدر. علی العموم انکلترہ سیوری واسقوجیا دوز
تپلردن عبارت اولوب ایرلانده جزیره سی دوز اوہ در فقط انکلترہ نیک
بعض یرلری پک یوکسک دکل ایسہ ده عمومأمر تفع اولق ملابسہ سیلہ
درونده جریان ایدن کوچک نہرلرک بحراری عمیق اولغلہ سیرسقاآن
قابل و یاخود جزئی ہمتلہ شو حالہ افراغلری ممکن اولدیخی مثلاًو
اغزلرنده طبیعی منسج لیمانلر موجود اولوب بونلردن یوز قدری غایت
واسع و بشیوزی کوچکدر. انکلترہ ده موجود اولان انہارک بحراری
بالطبع پک قصہ اولوب الک اوزونی تامس نہریدرکہ اوتوز بش
میرامترو طولندہ در و کرک انکلترہ و کرک ایرلانده واسقوجیادہ
خیلیجہ جسیم کولار اولوب ممکن اولان محللارہ نہر و کول و دکن
پنلرنده جدوللر کساد اولمشدر.

بیک سکن یوز بر تارینخنبرو بہر اون سنہدہ بر کرہ تحیر نفوس
اولمسی پارلمنتونک قراری اقتضاسندن اولغلہ بیک سکن یوز الی بر
تارینخنہ اجرا قلنان تحیر نفوسدہ انکلترہ و غال مملکتندہ اون
یدی میلیون طقوز یوز بش بیک سکن یوز اوتوز واسقوجیادہ ایکی
میلیون سکن یوز یتمش بیک یدی یوز سکسان درت و بوکا تابع
اطلارہ یوز قرق ایکی بیک طقوز یوز اون الی کہ جمعأ انکلترہ ده
یکرمی میلیون طقوز یوز اون طقوز بیک بشیوز اوتوز برو ایرلانده
جزیرہ سندہ الی میلیون بشیوز اون بش بیک یدی یوز طقسان درت
نفوس اولوب بوصورتلہ بریتانیا اطلارینک مجموع نفوسی یکرمی یدی

میلیون درتوز اوتوز بش یک اوچیوز یکرمی بشه بالغ اولمشدر.
 مقدار مذکور یک سکر یوز قرق بر تاریخنده اجرا قلنان تحری
 نفوسده بولنان مقداره نسبت اولندیغی حالده یوک بریتایا
 اطه سنک نفوس موجوده سی ایکی میلیون ایکی یوز التمش سکر یک
 بشیوز التمش التی کشی تزیاد ایدوب ایرلانده اطه سنده بر میلیون
 التی یوز الی طقوز یک اوچیوز اوتوز طقوز کشی تناقص ایتشددر.
 یک سکر یوز قرق بر تاریخنده اجرا قلنش اولان تحری نفوسه نظراً
 انکلتزه ده بر مبل مربع جغرافی اوزرنده التی یک اوچیوز بش
 و ایرلانده ده بش یک درتوز اوتوز التی و غال مملکتده ایکی یک
 التیوز و اسقوچیاده یک یدی یوز یکرمی التی کشی ممکن بولنش
 و تاریخ مذکور دنبرو هر اون سنه ظرفنده یوک بریتایاده یوزده اون
 اوج و ایرلانده ده یوزده بش نفوس تزیاد ایتشددر.

انکلتزه اهابسی ایکی جنس اولوب بری جرمن و بریدخی سلت
 طائفه سندندر. سلتز انکلتزه نک اهالی اصلیه سی اولوب الیوم کیر
 و ارس اسماریله ایکی فرقه یه منقسم اولمشلدر. غال اهابسی
 و وستورلاند و کومبرلاند ایالتلرنده بولنان قاهر یلر مذکور سلت
 طائفه سنه منسوبدر و ذکر اولنان غائل طاقی ایکی شعبه یه منقسم
 اولوب بری ایرلانده ده ممکن ایر طائفه سی و دیگر اسقوچیاده
 واقع ومن اطه سنده و هبرید جزیره سنده ممکن غائل طائفه سیدر.
 ایسته ذکر اولنان ایکی قولدن ایرل انکلتزه اهابسنک سکرده اوچی
 و کیرلر اوتوز بشده بری و اسقوچیا لول یکرمی یدیده بریدر. جرمن
 قولدن کلش اولان اصل انکلیز اهالی موجوده نک نصف مقداریدر.
 انکلتزه و اسقوچیا و ایرلانده اهابسنک کندولینه مخصوص اخلاق

و عادات لری وار ایسہ دہ میانہ لرنہ کثرت مناسباتدن ناشی جملہ سنی
انکلیز اصولی اتخاذ ایدرک همان یکوجود اولشلردر انکلیز علی
العموم سرستلکی سووب حقانیتی التزام ایدرلر و اصلا مراسمہ
باقیوب خاطر لینہ کلانی سویلرلر و ہر درلو مشاق و مخاطراتی
کوزہ الہرق معظمات امورہ تشبثہ پک جسوردرلر و بونکلہ برابر
ممکن مرتبہ حزم و احتیاطہ رعایت ایلرلر وقار و مکناتلہ موصوف
و بالخصوص تجارتی اقوال و افعال لرنہ صدق و استقامتہ
مشہوردرلر

(مابعدی صکرہ)

(محمد شوقی)

از خلفای اوطہ ترجمہ باب عالی

(اورمانجیلق فنی)

اورمانلرک حسن محافظہ و اصلاحندن بحث ایدن فنہ اورمانجیلق فنی
تعبیر اولنور اشو فن اوچ قسمہ منقسم اولوب قسم اول اشجارک
نشو و نمازیلہ برابر جنسلرینک نصورتلہ اصلاح قلمسنی و قسم ثانی
اشجار سنوی زیادہ حاصلات و یرمک ایچون نمقدار و نوجملہ قطع
اولمنسی و قسم ثالث دخی اورمان و اشجاری انسان و حیواناتک
مضرات ملحوظہ سنی وقایہ ایتمک ایچون نہ مقولہ تدابیر اتخاذی
لازم کلہ جکئی بیان ایدر قسم اول یکدیگری حقیقہ تأثیر بلیغی
درکار اولان اوچ مادہ اوزرینہ مبنی اولوب بونلرک دخی برنجبسی موقع
زمین ایکجی انواع تراب اوچنجبسی اجناس اشجاردر
اشو فن اصطلاحجہ برمحک موقع زمیننی بیلک اول محک فصول